

Kultúra a civilizácia.

- a) Kto sa podieľa na tvorbe kultúry?
- b) Pod vplyvom čoho sa stáva človek kultúrnejším?
- c) Čo vzniká medzi kultúrou jednotlivca a kultúrou spoločnosti?
- d) Na podklade čoho možno hovoriť o jednote kultúry?
- e) Je rozdiel medzi kultúrou a civilizáciou?
- f) Aké koncepcie civilizácie rozoznáva poľský filozof Krąpiec?
- g) Aké staroveké a aké novoveké civilizácie poznáme?

Ad a) Podiel na tvorbe kultúry

Tvorcovia kultúry:

- prijímanie jej dobier, sa týka každého človeka, aj menej vzdelaného a obyčajného
- Nejde len o záležitosť „vyvolených“, elity = nejde len o geniálne kultúrne produkty, ale aj o hodnoty všedného, obyčajného života: vkusne zariadené obydlie, hygienicky čisté a jednoduché.

Ad b) Vplyvy na kultúrnosť človeka

-okrem človeka – jednotlivca (jeho osobnej aktivity) sa na tvorbe kultúry podieľa aj ľudské spoločenstvo

Kultúrnosť vo vyšších formách (**človek sa stáva kultúrnejší**) človek nadobúda práve vďaka novým vedeckým poznatkom, lepšiemu mravnému prostrediu, aj pod vplyvom nábož. spoločenstva, ale aj skrze výdobytky vedy a techniky a skrze umelecké diela.

Ad c) Vzťah medzi kultúrou jednotlivca a spoločnosti

- kultúrnym nie je len jednotlivý **človek**, ale aj celé **spoločenstvo**
- preto platí medzi kultúrou jednotlivca a kultúrou spoločenstva *zákon spätnej väzby*

Ad d) Jednota kultúry

A tak napriek tomu, že kultúru a civilizáciu prísne rozlišujeme, môžeme hovoriť na základe týchto pojmov a ich súvisu o jednote kultúry, keďže pojem kultúry zahŕňa v širšom zmysle aj pojem civilizácia.

Ad e) Rozdiel medzi kultúrou a civilizáciou

Civilizácia je prvým stupňom hominizácie, oddeľovania sa ľudského druhu od čisto prírodného spôsobu bytia (určitá životná úroveň)

Je výchovou k spoločenským formám ľudských vzťahov a nažívania, je to postoj, prejav a skutok, je tiež určitým životným štýlom

KULTÚRA

je však (na rozdiel od civilizácie a prírodnej činnosti) **racionálna, slobodná a tvorivá činnosť človeka, ktorou človek zušľachtuje predmet (objekt) kultúrnej činnosti a ktorej výsledkom jeho nová forma – kultúrne dielo (artefakt).**

Civilizáciu teda môžeme chápať ako určitý progres a rozvoj, hovoríme o stupňoch ľudskej civilizácie.

Civilizácii života či lásky

– jej základom je kultúra života a kultúra presiaknutá láskou. Ide o pozitívny rozvoj ľudskej civilizácie.

Civilizácia smrti či kultúra smrti

– násilie v spoločnosti, vojny, deštrukcia, mravná zvrátenosť. Nemožno budovať kultúru bez cultus (Ján Pavol II.), teda bez úcty, uctievania seba, blížneho, sveta, Boha.

- nekultúrnosť je bez hĺbky, bez tajomstva, bez ducha, len spotreba a potreba, plytkosť.

Ad f – g) Konceptie a skupiny typov civilizácií

Krapiec hovorí o 2 chápaniach civilizácie: 1. francúzskej a 2. nemeckej:

1. civilizácia je chápaná ako symbol občianskeho života – je bližšia skutočnosti, pretože sa tu chápe skôr ako metóda spôsobu ľudského života
2. civilizácia chápaná ako stupeň materiálneho pokroku života človeka

Krapiec hovorí aj o 2 skupinách typov civilizácií:

- staroveké: turanské (Čína Mongolsko), židovské, babylonské a brahmanská (India).
- novoveké: latinská, byzantská a arabská

Kresťanstvo sa v čase svojho zrodu stretlo s rozvinutou kultúrou klasického sveta- s jeho umením, estetikou, hodnotami.

Kresťanské hodnoty a spôsob života si ale vyžadovali rozlišovať medzi predošlými zdedenými hodnotami a nedovolili automatické preberanie tohto kultúrneho dedičstva (Ján Pavol II.).